

ТАСВИРИЙ САНЪАТДА ИННОВАЦИОН ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИ ҚЎЛЛАШ ОРҚАЛИ КАСБГА ЙЎНАЛТИРИБ ЎҚИТИШ

Исломқулова Зулфизар Содикжон кизи

Навоий давлат педагогика институти Санъатшунослик факултети тасвирий санъат ва амалий безак санъати йуналиши 2-курса магистранти

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7347405>

Аннотация. Ўшбу мақолада тасвирий санъатда касбга йўналтириб ўқитишда инновацион технологияларни қўллаш муоммолари ва уни ҳал этиш истиқболлари ҳамда замонавий педагогикада ҳамкорликни шакллантиришининг ўзига хос хусусиятлари ва ечимлари тўғрисида суз боради.

Калим сўзлар: инновацион, технология, тасвирий санъат, замонавий педагогика, ҳамкорлик, усул, услублар, метод.

ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБУЧЕНИЕ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОМ ИСКУССТВЕ

Аннотация. В данной статье рассматриваются проблемы использования инновационных технологий в профессиональном обучении изобразительному искусству и перспективы их решения, а также особенности и решения формирования сотрудничества в современной педагогике.

Ключевые слова: инновационная, технология, изобразительное искусство, современная педагогика, сотрудничество, метод, методы, метод.

PROFESSIONAL TRAINING USING INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE FINE ARTS

Abstract. This article discusses the problems of using innovative technologies in professional education in fine arts and the prospects for their solution, as well as the features and solutions of the formation of cooperation in modern pedagogy.

Keywords: innovative, technology, visual arts, modern pedagogy, cooperation, method, methods, method.

Замонавий педагогикада инновацион педагогик технологияларнинг таркибий қисми инновацион технологияларни қўллаш сифатида тўғрисида кўп гапирилади. Тасвирий санъатда касбга йўналтириб ўқитишда инновацион технологияларни қўллаш муоммолари ва уни ҳал этиш истиқболлари замонавий педагогикада ўқувчи, талаба ёки таҳсил олувчи ўқитиш ҳаракатлари “объекти” сифатида номоён бўладиган кескин “авторитар бошқарув”дан воз кечади, ўқитиш объектининг билимларини эгаллашга ташаббускорлигини куллаб–қувватлаш ва рағбатлантириш ташкиллаштириш тизимига, ижод қилиш учун шарт – шароитлар яратишга, ижодий фаолият орқали ўқитишга, ҳамкорлик педагогикаси шаклиги ўтмоқда

Ўқитувчининг сўнгги пайтларда олий таълим муассасаларида кенг жорий қилинаётган инновацион технологияларни қўллаш муомолари ва уни ҳал этиш истиқболлари долзарб муаммога айланмоқда. Бунинг сабаби шуки, педагогик фаолиятга хос бўлган касбий билимга эга бўлиши, мустақил педагогик фаолиятга ва ижтимоий муносабатларга, шу жумладан педагогик жамоа таркибида ҳам тайёрлаш ва мослаштириш керак. Касбга йўналтириб ўқитишда инновацион технологияларни қўллаш, яратиш ва

уларни бошқариш, орқали таълим ва тарбиянинг бугунги долзарб вазифаларни ҳал қилиб беради.

Шу боисдан ҳам тасвирий санъат йуналишида педагогик инновацияларни излаб топиш ўрганиш, таҳлил қилиш орқали энг кўп самара берадиганларни танлаб олиш ва уларни амалиётга қўллаш тартибини белгилаш мақсадга муқофидир. Шунинг учун тасвирий санъат фани ўқитувчиси талабани фаоллаштирадиган, ўзи ва ўрганувчи учун қулай бўлган йўлларни, усул ва услублар, ўқитиш шакллари ва воситаларни излайди, уларни такомиллаштиради. Ҳозирги кунда бу тизимни яратиш йўлида бир қатор изланишлар, сайҳаракатлар олиб борилмоқда.

Инноватциялар долзарб аҳамиятга эга бўлиб, бир тизимда шаклланган янгича ёндашувлардир. Улар ташаббуслар ва янгиликлар асосида туғилиб, таълим мазмуни ривожини учун истиқболли ҳисобланади, шунингдек, умуман таълим тизими ривожига ҳам ижобий таъсир кўрсатади. Интерфаоллик таълим бериш соҳасида умуман янги ҳодиса, бунга биноан таълим берувчи: ўқитувчи, бошқа талабалар, маъмурият билан фақат шахсий учрашув йўли билан эмас, балки таълим жараёнининг барча субъектлари билан фаол ўзаро ҳаракат қилиши мумкин; мультимедиали объектларни таҳлил этиш жараёнида уларнинг мазмуни, шакли, ўлчови ва рангини ўзгарувчан бошқариш, уларни ҳар томондан кўриб чиқиш, шунга ўхшаш бошқа ҳаракатларни бажаришни, энг кўп кўргазмалиликка эришишда тўхтатиш ва хоҳлаган жойида яна ишга тушириши мумкин. Интерфаоллик даража қанча юқори бўлса, таълим бериш жараёни шунча натижалли бўлади. Case-study методи (инглизча “Case” воқеа, ҳодиса, “study” ўқиш, ўқимок сўзларининг бирикувидан ҳосил қилинган) аниқ, реал ёки сунъий яратилган вазиятларни ўрганиш, таҳлил этиш ва ижтимоий аҳамиятга эга натижаларга эришишга асосланган таълим методидир. Мазкур метод таҳсил олувчиларда аниқ, реал ёки сунъий яратилган мауммоли вазиятларни таҳлил қилиш орқали ўқитувчи томонидан таҳсил олувчиларга билимларни тайёр холда етказиш ёки ечимларни бериш эмас, балки уларни ҳам этишнинг энг мақбул вариантларини топиш кўникмаларини шакллантиришга хизмат қилади.

Таҳсил олувчиларни бевосита ҳар қандай мазмунга эга муаммоли вазиятларни ўрганиш ва таҳлил қилишга, унинг ечимини топиш учун мустақил изланишга ҳамда аниқ ёки муқобил қарорлар қабул қилишга ўргатади.

Кейс-стади (инглизча case – вазият, ҳолат, study -ўрганиш). Кейс-стадида баён қилинган ва таълим олувчиларни муаммони ифодалаш ҳамда унинг мақсадга мувофиқ тарздаги ечими вариантларини излашга йўналтирадиган аниқ реал ёки сунъий равишда яратилган вазиятнинг муаммоли-вазиятли таҳлил этилишига асосланадиган ўқитиш усулидир.

Кейс-стади - ўқитиш, ахборотлар, коммуникация ва бошқарувнинг қўйилган таълим мақсадини амалга ошириш ва кейс-стадида баён қилинган амалий муаммоли вазиятни ҳал қилиш жараёнида прогноз қилинадиган ўқув натижаларига кафолатли этишишни воситали тарзда таъминлайдиган бир тартибга келтирилган оптимал усуллари ва воситалари мажмуидан иборат бўлган ўқитиш технологиясидир.

Ўқитиш вазиятининг долзарблиги: Энг кўп тарқалган ва хусусиятга эга бўлган таълим усуллари қуйидагилар ҳисобланади: суҳбат, баҳс, ўйин, кейсстади, лойиҳалар усули, муаммоли усул, ақлий ҳужум ва бошқалар ҳисобланади Аниқ вазият таълим беришни ҳақиқийликка боғлайди: кейс таълим олувчиларга вазиятни ташҳис қилиш,

фаразларни ифодалаш, муаммоларни аниқлаш, қўшимча ахборотларни йиғиш, фаразларга аниқлик киритиш ва муаммоларни ечиш бўйича аниқ босқичларни лойиҳалашда амалий фаолиятларини моделлаштириш имконини беради. Кейс таълим олувчиларга таҳлил қилиш, тенглаштириш йўллари кидириш ва муаммони ечиш эркинлигини беради. Кейсни кўриб чиқишда таълим олувчилар таълим олиш жараёнини яратадилар ва жараёнда ўзаро ҳаракатда ҳақиқий фикр алмашиш ҳолатларини яратадилар. Ўқув жараёнини ташкил этиш, самарали натижага эришиш кўп жиҳатдан тўғри, оптимал методни танлашга боғлиқ. энг қулай ва юқори самара берувчи методни танлашда ўқитувчи бир қанча омилларни ҳисобга олиши, уларни таҳлил қилиши ва шу таҳлил асосида маълум вазиятга мос тушувчи методни танлаш малакасига эга бўлиши талаб этилади. Бўлажак ўқитувчиларда ҳар бир дарс учун мос келувчи энг қулай методни танлаш малакасини шакллантириш ўта муҳим масала. Чунки тўғри танланган метод ўқув жараёнини самарали бўлишга олиб келади.

Қабул қилинган “Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури”да таълим беришнинг илғор педагогик технологияларни, замонавий ўқув-услубий мажмуаларни яратиш, ўқув-тарбия жараёнини дидактик жиҳатдан таъминлаш, ўзлаштириш юзасидан мақсадли инновация лойиҳаларини шакллантириш ва амалга ошириш йўли билан илм-фаннинг таълим амалиёти билан алоқасини таъминлаш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш, илғор ахборот ва педагогик технологияларни ўқув-тарбия жараёнига ўз вақтида жорий этиш механизмини рўёбга чиқариш кабилар алоҳида кўрсатиб ўтилган эди. Булардан келиб чиқиб, ҳозирги кунгача инновацион педагогик технологияларни ишлаб чиқиш, таълим-тарбия жараёнида кенг қўллаш, самарали натижаларга эришиш бўйича кўплаб илмий-тадқиқот ишлари химоя қилинди, ўқув, ўқув-услубий, методик ишланмалар тайёрланиб узлуксиз таълим тизимининг барча бўғинларида, фанларни ўқитишда замонавий педагогик технологиялардан фойдаланилмоқда. Инновацион педагогик ва ахборот коммуникация технологиялари етарлича ривожланиб борар экан, бизнинг кейинги вазифамиз уларни интеграциясини вужудга келтиришимиз лозим бўлади.

REFERENCES

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги 4947- сонли Фармонининг “2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси”. Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатлар тўплами, 2017 йил, 6-сон, 70-модда, 20-сон, 354-модда, 23-сон, 448-модда. “Иқтисодиёт ва инновацион технологиялар” илмий электрон журнали. № 3, май-июнь, 2018 йил 3/2018 (№ 00035) www.iqtisodiyot.uz 11
2. 2.“Илмий ва инновацион фаолиятни ривожлантириш бўйича давлат бошқаруви тизимини такомиллаштириш тўғрисидаги” Ўзбекистон Республикаси президентининг фармони
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909- сонли “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори.
4. Абдурахмонов К.Х. Мехнат иқтисодиёти (назария ва амалиёт). Олий ўқув юртлари учун дарслик. - Т.: Mehнат, 2004. - 672 б
5. Дронишинец Н.П. Проблемы управления системой высшего образования в Японии // Университетское управление. - 2002. - 1. - С. 70-79

6. Зайцев Н.Л. Экономика, организация и управление предприятием: Учеб.пособие. - 2-е изд. - М.: ИНФРА-М, 2008. - 455 с.
7. Иродов М.И., Разумов СВ. Создание системы управления качеством подготовки специалистов в ВУЗе // Университетское управление. - 2003. - 2. - С. 90-95.
8. Иванов М.М., Колупаева СР., Кочетков Г.Б. США: управление наукой и нововведениями. — М.: Наука, 1999. — С. 23
9. Макарова И.К. Управление человеческими ресурсами: пять уроков эффективного HR - менеджмента. - М.: Дело, 2007. - 232 с.
10. Панова А. О структуре управления и принятии решений в Российских вузах // Вопросы экономики. - 2007. - 6. - С. 94-105.
11. Перегудов Л.В., Саидов М.Х. Олий таълим менежменти ва иқтисодиёти: Ўқув қўлланма. - Т.: Молия, 2002. - 184 б.
12. Рахимова Д.Н., Арипов А.Н. ва бошқалар. Замонавий менежмент: назария ва амалиёт- Т.: Ғофур Ғулом ижодий уйи, 2011. – 56,7 б.т.
13. Рахимова Д.Н., Касимова Н. Принципы управления персоналом в Японии. Потенциал современной науки. 2016. №4(21). С.111-117
14. Ходиев Б.Ю. Совершенствование системы управления вузами в современных условиях // Иқтисодиёт ва таълим. - 2003. -1. - С.
15. 14-20. 14. Яндиев М.И. Аналитический обзор: «Инновации в России» // www.
16. www.vgik.info
17. ye-mail mail@vgik.info
18. www/tdpu/uz
19. www.pedagog.uz
20. www.ziyonet.uz
21. www.edu.uz